

اللُّبَّابُ

KUDURİ ŞERHİ
EL-LÜBÂB
**KAYNAK
ve METOD**

İLYAS KAPLAN

İLAHİYAT

dünya bugün
yarın

Bu PDF dokümanı, kitabın bir kısmını içermektedir.
DBY okurları için özel olarak oluşturulmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

“dün” den öğrendiklerinle
“bugün” ü yaşamak
“yarin” ları aydınlatır.

İLYAS KAPLAN, 10/02/1974 yılında Antalya Manavgat Karacalar Köyünde doğdu. İlkokulu köyünde bitirdi. 1991 yılında Antalya İmam Hatip Lisesini bitirdi. 1991 yılında Mısır'a gitti. 1998 yılında Ezher Üniversitesi İslam Hukuku bölümünü bitirdi. 2006 yılında Anadolu Üniversitesi İşletme fakültesini bitirdi. 2016 yılında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Yüksek Lisansını ve 2019 yılında aynı üniversite de doktorasını tamamladı. Evli ve üç çocuk babasıdır. Kütahya İl Müftülüğünde İl vaizi olarak çalışmaktadır.

اللَّهُمَّ

KUDURİ ŞERHİ
EL-LÜBÂB
KAYNAK
ve METOD

İLYAS KAPLAN

© 2019, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 67

İlahiyat: 1

ISBN 978-605-4635-66-5

Sertifika No: 18188

Birinci Baskı:

İstanbul, 2019

Yazar:

İlyas Kaplan

Editör:

Abdullah Acar

Yayın Yönetmeni:

İrfan Güngörür

Sayfa Düzeni:

DBY Ajans

Kapak Uygulama:

Emre Güngör

Baskı/Cilt:

Birlik Ozalit

Nispetiye Mah. Birlik Sok. No: 2 Zemin Kat

Nevin Arıcan Plaza - Levent Beşiktaş / İstanbul

Tel: +90 212 269 30 00 Sertifika No: 20179

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Kudûrî Şerhi el-Lübâb Kaynak ve Metod

İlyas Kaplan

İstanbul : DBY Yayınları, 2019.

143 s. ; 15,0 x 21,0 cm ___ (DBY Yayınları ; No. 67)

ISBN 978-605-4635-66-5

1- Kudûrî Şerhi 2- el-Lübâb

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI

Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4

Cağaloğlu - Fatih / İstanbul

Tel.: +90 212 526 98 06

www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

İÇİNDEKİLER

Kısaltmalar	10
Önsöz	11
Giriş	15
1. Konunun Önemi ve Amacı	15
2. Kaynakları	16
3. Kudûrî'nin Yaşadığı Dönemin Siyasi ve İlmi Durumu	18
4. Meydânî'nin Yaşadığı Dönemin Siyasi ve İlmi Durumu	21

Birinci Bölüm

HANEFİ MEZHEBİ'NDE MUHTASARLAR VE DEĞERLENDİRİLMESİ

1. Teşekkül Dönemi Muhtasarlari	31
1.1. Muhtasaru't-Tahâvî	31
1.2. el-Kâfî	32
1.3. Muhtasaru'l-Kerhî	33

2. Klasik Dönemi Muhtasarları	35
2.1. Muhtasaru'l-Kudûrî.....	35
2.2. Vikayetü'r-rivâye fî mesâilî'l-Hidâye.....	35
2.3. el-Muhtâr li'l-fetvâ.....	36
2.4. Mecmau'l-Bahreyn.....	36
2.5. Kenzu'd-dakâik.....	37
3. Klasik Dönem Muhtasarlarm Soyacağı	39

İkinci Bölüm

KUDÛRÎ, MEYDÂNÎ VE EL-LÛBÂB

1. Ebü'l-Hüseyn el-Kudûrî	43
1.1. İsmi, Doğumu ve Nesebi.....	43
1.2. Hocaları.....	44
1.3. Öğrencileri.....	44
1.4. Eserleri.....	47
1.5. Vefatı.....	50
2. Abdülğani el-Ğuneymi el-Meydânî	51
2.1. İsmi ve Doğumu.....	51
2.2. Hocaları.....	52
2.3. Ailesi.....	54
2.4. Öğrencileri.....	56
2.5. Eserleri.....	58
2.6. Vefatı.....	62
3. el-Lübâb fî Şerhi'l-Kitâb	63
3.1. İsmi ve Konusu.....	63
3.2. Telif Süresi.....	64
3.3. Baskıları.....	65

Üçüncü Bölüm

EL-LÛBÂB'IN KAYNAKLARI (ESERLER VE YAZARLARI)

1. Genel Çerçeve	69
2. el-Lübâb'ın Kaynakları	75
2.1. Hakkında Bilgi Bulunan Kaynaklar.....	75
2.2. Hakkında Bilgi Bulunamayan Kaynaklar.....	116

Dördüncü Bölüm

KUDÛRÎ VE MEYDÂNÎ'NİN ESERLERİNDE TAKİP ETTİKLERİ METOD

1. Şerh, Hâşiye ve Ta'likat	121
2. el-Muhtasar'da Takip Edilen Metod	123
3. el-Lübâb'ta Takip Edilen Metod	127
Sonuç	135
Kaynakça	139

KISALTMALAR

- a.g.e. : adı geçen eser
(a.s.a) : (aleyhi's-selâm)
b. : İbn, bin
bkz. : bakınız
c. : cilt
DİA : Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, İstanbul 1988-2013
GAS : Geschichte des Arabischen Schrifttums
Hz. : Hazreti
ktp. : Kütüphanesi
nşr. : neşreden
nr. : Numara.
r.a. : Radıyallahu anh
ö. : ölüm tarihi
s. : sayfa
thk. : tahkik eden
Çev. : Çeviren
vr. : varak

ÖNSÖZ

Hanefi mezhebi sünni fıkıh mezhepleri içerisinde ihtiva ettiği fikhî görüşler bakımından en zengin fıkıh mezhebidir. Bunun en önemli sebebi, mezhebi oluşturan görüşlerin sadece Ebû Hanîfe'nin görüşlerinden ibaret olmaması, onun görüşlerine ilave olarak İmam Ebû Yusuf, İmam Muhammed b. Hasen eş-Şeybânî ve İmam Züfer gibi her biri müstakil müctehit olarak değerlendirilebilecek fakihlerin görüşlerini de ihtiva ediyor olmasıdır. Buna ilave olarak mezhebin kurucu imamı olan Ebû Hanîfe'den bir meselede birden fazla görüşün nakledilmiş olması da mezhebi zenginleştiren önemli faktörlerden birisidir.

Hanefi mezhebinin ilk dönemlerden itibaren devlet mezhebi haline gelmesi, ortaya çıkan yeni meselelerin çözümünde öncelikle bu mezhebin kurallarına başvurmayı gerektirmiş bu da mezhebi sürekli bir şekilde yenilemiş ve devrin fakihlerinin içtihatları ile daha genişletmiş, zenginleştirmiştir. Mezhebin bu denli genişlemesi ancak buna karşılık son asırlarda kudretli fakihlerin azalması, bu zengin mezhepten istifade edip aynı meselede

birden fazla görüş içinden fetvaya en uygun görüşü tercih etme konusunda bir takım aksaklıklar meydana getirmiştir. Nitekim İslâm âleminde fihhın ilk defa kanunlaştırıldığı/maddeleştirildiği Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye'nin hazırlanma gayesinin izah edildiği mazbata da Hanefi mezhebinin Şafî mezhebi gibi basit/kolay olmadığı, fetvaya en uygun görüşün tercih edilmesinin herkes için kolay olmadığına işaret edilmiş ve fihhi ihtilaflardan azade olacak bir kanuna şiddetle ihtiyaç duyulduğundan bahsedilmiştir.

Bu çalışmada, Hanefi mezhebinin temel metinlerinden olan *Muhtasarı'l-Kudûri* ve onun şerhi olan *el-Lübâb*'ın kaynakları ve yöntemi ele alınmıştır. Kitabın müellifi olan Meydânî'nin Hanefi mezhebinin müteahhir döneminin en önemli fakihlerinden olan İbn Âbidîn'in öğrencisi olması, ona ilmi düzeyde büyük katkılar sağlamıştır. Nitekim bu anlamda *el-Lübâb*'ın *Reddü'l-muhtâr*'ın bir özeti/muhtasarı olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü *Lübâb*'ın pek çok yerinde “bunun tamamı hocamızın haşiyesindedir” denilerek, konunun *Reddü'l-muhtâr*'dan özetlendiği görülmektedir.

Hanefi mezhebinin yukarıda bahsedilen özellikleri, Kudûri şerhi el-Lübâb'ın önemini de ortaya koymaktadır. Zira bu kitabın en önemli özelliği, Hanefi mezhebinde birbirinden farklı görüşlerin bulunduğu konularda, fetvanın hangi görüşe göre verileceğine dair fetva tashihiinde bulunan Hanefi fakihlerinin görüşlerini vermesidir. Eserin bu özelliğini, hakkında farklı görüşlerin olduğu bütün konularda görmek mümkündür.

“Kuduri Şerhi El-Lübâb Fî Şerhi'l-Kitâb'ın Kaynakları ve Metodu” isimli yüksek lisans tezimizden türetilen bu çalışma, dört bölümden oluşmaktadır. İlk bölümünde *Hanefi mezhebindeki muhtasarlar ve değerlendirilmesi*, ikinci bölümde dönemi konu alan biyografik eserlerden hareketle *Ebü'l-Hüseyn Kudûrî ve Abdülğani*

el-Ğuneymi el-Meydânî'nin hayatı, üçüncü bölümde *el-Lübâb*'ın kaynakları ve dördüncü bölümde ise *Kuduri ve Meydani'nin eserlerinde takip ettiği metodları* incelenmeye çalışılmıştır.

İlyas KAPLAN

ilmiye sınıfının yenileşme çabalarında etkin rol aldığını da belirtmek gerekir. Özellikle yapılan ıslahatların meşruiyeti ve benimsenmesi hususunda ulemanın rolü önemlidir.³¹

“dün”den öğrendikleriyle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

³¹ Erşahin, Seyfettin, “Ulema ve Osmanlı Yenileşmesi: II.Mahmud’un Bazı ıslahatı Karşısında Ulemanın Tutumu Üzerine Tespitler”, *Diyanet İlmî Dergi*, XXXV/1, 1999, s. 249-270.

BİRİNCİ BÖLÜM

Hanefi Mezhebi’nde
Muhtasarlar ve
Değerlendirilmesi

Bu bölümde Hanefî mezhebinin üç fakihinden sonra yazılan meşhur, bilinen ve çok kullanılan muhtasar metinler üzerinde duracağız. Bu muhtasarlara kısaca tanıtıp değerlendirme yapacağız ve klasik dönem muhtasar eserlerin soyağacını bir şekil üzerinde gösterip bu bölümü bitireceğiz.

Hanefî mezhebinin meşhur muhtasarlara kronolojik olarak şöyle sıralayabiliriz:

1. **Muhtasaru't-Tahâvî:** Ebû Cafer Ahmed b. Muhammed b. Selâme el-Ezdî el-Hacrî el-Mısırî et-Tahâvî (ö. 321/933).
2. **el-Kâfi:** Ebü'l-Fazl Muhammed b. Muhammed b. Ahmed el-Mervezî el-Belhî el-Hâkim eş-Şehîd (ö. 334/945).
3. **Muhtasaru'l-Kerhî:** Ebü'l-Hasen Ubeydullâh b. el-Hüseyn b. Dellâl el-Kerhî (ö. 340/952).
4. **Muhtasaru'l-Kudûrî:** Ebü'l-Hüseyn Ahmed b. Ebî Bekr Muhammed b. Ahmed el-Kudûrî (ö. 428/1037).

5. **Vikayetü'r-rivâye fi mesâilî'l-Hidâye:** Burhânüşşerîa Mahmûd b. Sadrüşşerîa el-Evvel Ubeydullah el-Mahbûbî el-Buhârî (ö. 673/1274).
6. **el-Muhtâr li'l-fetvâ:** Ebü'l-Fazl Mecdüddîn Abdullâh b. Mahmûd b. Mevdûd el-Mevsilî (ö. 683/1284).
7. **Mecmau'l-Bahreyn:** Ebü'l-Abbâs Muzafferüddîn Ahmed b. Alî b. Tağlib el-Ba'lebekkî el-Bağdâdî (ö. 694/1295).
8. **Kenzu'd-dakâik:** Ebü'l-Berekât Hâfızüddîn Abdullâh b. Ahmed b. Mahmûd en-Nesefî (ö. 710/1310).

Hanefî mezhebinde muhtasarlar IV/X. asrın başında ortaya çıkmıştır. Bu muhtasarları, yazıldıkları yıllar açısından iki döneme ayırabiliriz. Muhtasaru't-Tahâvî ile başlayan, Muhtasaru'l-Kerhî ile biten dönem mezhebin teşekkül dönemine denk gelmektedir. Muhtasaru'l-Kudûrî ile başlayan ve Kenzu'd-dakâik ile biten dönem ise klasik dönem muhtasarlarıdır.¹ Bu sebeple, biz de bu muhtasarları teşekkül dönemi ve klasik dönem olmak üzere iki bölümde inceleyeceğiz.

¹ Kaya, Eyyüb Said, *Mezheplerin Teşekkülünden Sonra Fikhi İstidlâl*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2001), s. 99-100.

Teşekkül Dönemi Muhtasarları

1.1. Muhtasaru't-Tahâvî

Ebû Cafer Ahmed b. Muhammed b. Selâme el-Ezdî el-Hacrî el-Mısırî et-Tahâvî (ö. 321/933) tarafından kaleme alınan eser günümüze ulaşan en eski muhtasardır. Ebü'l-Vefa el-Efgânî tarafından neşredilmiştir (Kahire 1370/1951).

Tahâvî'nin mezhebin teşekkül döneminde yazdığı fıkıhla ilgili eserleri, mezhebin oluşumu ve yayılmasına öncülük etmiştir. Tahâvî'nin fâkih olması yanında önemli bir özelliği de iyi bir muhaddis olmasıdır. Hadislerin ve hadis ilimlerinin tedvin edildiği dönemde yaşayan Tahâvî nâsîh-mensuh, ilelü'l-hadîs, garîbü'l-hadîs, te'vilü muhtelifi'l-hadîs, cerh ve ta'dil gibi konularda görüşlerini ortaya koymuştur.²

Muhtasaru't-Tahâvî, Hanefî mezhebinde yazılan ilk muhtasardır. Eser, mezhebi özetleme ve mezhep imamlarından yapılan

² İltaş, Davut “Tahâvî”, *DİA*, İstanbul 2010, c. 39, s. 386.

rivayetlerde çok başarılı; dirayet yönünden çok güçlü ve fetva yönünden tercihe en uygun muhtasardır. Meseleleri hatasız bir şekilde mezhep imamlarına nispet eder. Muhtasar olmasına rağmen, bazı detaylı fıkıh kitaplarında bile bulunmayacak bazı meseleler bu eserde bulunur. Yine muhtasar olmasına rağmen Kitap, sünnet ve kıyastan delilleri zikreder. Klasik dönemlerde yazılan muhtasarlara göre oldukça uzundur.³

el-Muhtasar'da dikkati çeken bir özellik, imamlar arasında ihtilâf bulunması halinde “ve bihî ne’huz” (bunu esas alırız) sözüyle bu görüşlerden birinin tercih edilmiş olmasıdır. Eser üzerine pek çok şerh yazılmış olup Kâtib Çelebi bazı özelliklerine yer verdiği dokuz şerh zikretmiştir.⁴ Bunlardan Cessâs'ın şerhi, Mekke Ümmülkurâ Üniversitesi'nde paylaştırılarak dört ayrı doktora tezi halinde tahkik edilmiştir. Bu tahkikler, Sâid Bekdâş öncülüğünde kitap olarak yayımlanmıştır (Beyrut, 2010, I-VIII.).

1.2. el-Kâfi

Ebü'l-Fazl Muhammed b. Muhammed b. Ahmed el-Mervezî el-Belhî el-Hâkim eş-Şehîd (ö. 334/945).⁵

Müellifin en önemli eseri olan ve *el-Muhtasarü'l-kâfi* diye de anılan bu çalışmasında, İmam Muhammed'in *zâhirü'r-rivâye* kitaplarını birleştirip tekrarları çıkararak konuları fıkıh bablarına göre tanzim etmiştir. Hanefî mezhebindeki *zâhirü'r-rivâye* görüşlerin

³ Ebu Ca'fer Ahmed b. Muhammed b. Selâme' et-Tahâvî, *Muhtasarü't-Tahavi* (nşr. Ebü'l-Vefâ el-Afgânî), *Muhtasarü't-Tahavi Mukaddimesi*, s. 4-5, Mısır ts.

⁴ Mustafa b. Abdullah Kâtib Çelebi, *Keşfu'z-zunun*, Beyrut 1941, c.2, s.1627-1628.

⁵ Kâtib Çelebi, *Keşfu'z-zunun*, c.2, s.1378.

KAYNAKÇA

- Akar**, Mustafa, “Arşiv Vesikaları Işığında Cebel-i Lübnân ve Şâm Hâdiseleri”, Yayınlanmış Tezi, *İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yakınçağ Anabilim Tarihi Bölümü*, İstanbul 1996.
- Aktan**, Hamza, “Kisme”, *TDV İslam Ansiklopedisi*.
- Akyıldız**, Ali, “Tanzimat”, *DİA*, c. XL, s. 1-10, İstanbul 2011.
- Akyüz**, Yahya, “Türkiye’de Öğretmen Yetiştirmenin 160.Yılında Darülmualimîn’in İlk Yıllarına Toplu ve Yeni Bir Bakış”, *OTAM*, S. 20, Ankara, s. 17-55, 2009.
- Alâuddin** Muhammed, *Kurretuuyûni'l-ahyâr li-tekmületi Reddi'l-muhtar*, Bulak, Kahire 1321.
- Armaoğlu**, Fahir, 19. Yüzyıl Siyâsî Tarihi, Ankara 1997.
- Bağdâdî**, İsmail Paşa, *Hediyetü'l-ârifin*, I-II, İstanbul 1951-1955.
----- *Îzâhu'l-meknûn*, I-II, İstanbul 1945-1947.
- Bardakoğlu**, Ali, “İcâre”, *TDV İslam Ansiklopedisi*.
- Baytâr**, Abdurrezzak b. Hasan, *Hilyetü'l-beşer fi târihi'l-karni's-sâlis aşer*, cev., M. Behçet el-Baytâr, Beyrut, 1993.
- Beydilli**, Kemal, “Mahmud II”, *DİA*, C. XXVII, s. 352-357, İstanbul 2003.

- Bolay**, Süleyman Hayri, Türk Eğitim Sistemi Alternatif Perspektif, Ankara 1996.
- Bozkurt**, Nahide, *Abbasiler*, Ankara 2014.
- Bursalı**, M. Tâhir, *Bursalı, M. tahir, Bursalı, M. tahir, Osmanlı Müellifleri*, I-III, İstanbul 1333.
- Cebertî**, Abdurrahman, *Acâibü'l-âsâr*, I-III, Beyrut.
- Cezâirî**, Muhammed b. Abdülkadir, *Tuhfetü'z-Zâir fî Meâsiri'l-Emir Abdülkadir*, İskenderiye 1903.
- Demircan**, Adnan, "Tâi'-Lillâh", *DİA*, C. XXXIX, s. 447-448, İstanbul 2010.
- Ersahin**, Seyfettin, "Ulema ve Osmanlı Yenileşmesi: II.Mahmud'un Bazı Islahatı Karşısında Ulemanın Tutumu Üzerine Tespitler", *Diyanet İlmî Dergi*, C. XXXV/1, s. 249-270, 1999.
- Farfûr**, Muhammed Abdüllatîf, *İbn Âbidîn ve eseruhûfî'l-fikhi'l-islâmî*, Dimaşk 1422.
- Gülsoy**, Ufuk, "Islahat Fermanı", *DİA*, C. XIX, s.185-190, İstanbul 1999.
- Ğazzî**, Necmüddin, *el-Kevâkibü's-sâirebi-a'yânî'l-mietî'l-âşire*, I-III, Beyrut 1945.
- Hadrâvî**, Ahmed, *Nüzhetü'l-fiker fîma mazamîne'l-havadis ve'l-iber fî Teracimi ricali'l-karnî's-sani aşer ve's-salis aşer*, Dimaşk 1996.
- Hâfız**, Muhammed Muti ve Abaza, Nizâr, *Ulemâ-i Dimaşk ve A'yânuhâfî'l-karnî's-Salis Aşar el-hicrî*, Beyrut 1912.
- Hatîb el-Bağdâdî**, Ebû Bekir Ahmed b. Ali (463/1071), *Târîhu Bağdâd ev Medîneti's-Selâm* (tsh. Muhammed Saîd el-'Urfî), I-XIV, Kâhire 1349/1931'den ofset: Beyrut ts. (Dâru'l-Kitâbi'l-Arabî)
- Hatiboğlu**, İbrahim, "Şerh", *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul 2010.
- Hısnî**, Muhammed Edib, *Müntehabatü't-tevarih li-Dimaşk*, Beyrut 1979.
- Hittî**, Philip, *Siyasî ve Kültürel İslam Tarihi*, II, İstanbul 1995.
- İbni Âbidîn**, Muhammed Emin, *Reddü'l-Muhtâr ale'd-dürri'l-muhtâr*, Beyrut 1992.

- İbnu'l-İmâd**, Ebu'l-felâh Abdulhayy b. el-İmâd (1089/1678), *Şezerâtü'z-zeheb fî ahbâri men zeheb*, I-VIII, Beyrut 1979.
- İbn Hallikan**, Vefeyâtü'l-a'yân, I-VI, Kahire 1948.
- İbn Kesîr**, Ebu'l-Fidâ' İmâduddîn İsmail b. Ömer (774/1373), *el-Bidâye ve'n-nihâye*, I-XIV, Beyrut, I. Baskı.
- İbn Kutluboğa**, *Tâcü't-terâcim fî tabakâti'l-Hanefiyye*, Tahkik, Muhammed Hayr Ramazan Yusuf, Dimaşk 1992.
- İbnü'l-İmâd**, Şezerâtü'z-zeheb, I-VIII, Beyrut, ts.
- İbn Tağrıberdî**, CemâluddinEbu'l-Mehâsin Yusuf b. Tağrıberdî el-Atabekî (874/1469), *en-Nücümü'z-zâhira fî mulûki Mısırve'l-Kâhira*, I-XVI, Dâru'l-Kütüb'ten ofset, Kahire 1970.
- İltaş**, Davut, "Tâhâvî", *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul 2010.
- Kallek**, Cengiz, "Kuduri", *DİA*, c.26, s. 321, İstanbul 2002.
- Kandemir**, Yaşar, "Fehrese", *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul 1995.
- Kâtip Çelebi**, Mustafa b. Abdullah, *Keşfu'z-zunun an esâmi'l-kütübi ve'l-fünün*, Beyrut 1941.
- Kaya**, Eyyüp Said, "Zâhirurrivâye", *TDV İslam Ansiklopedisi*, 2013.
- Kehhale**, *Mu'cemü'l-müellifin*, I-XV, Dimaşk 1957.
- Kettânî**, Abdülhayy, *Fihrisü'l-fehârisve'l-esbât ve mu'cemü'l-meâcimve'l-meşyehât*, Beyrut 1402.
- Kodaman**, Bayram, *Abdülhamit Devri Eğitim Hareketleri*, Ankara, s. 65-66, 1991.
- Kudûrî**, Ebu'l-Huseyn Ahmed b. Muhammed, *el-Mevsûatü'l-fikhiyyetü'l-mukârane: et-Tecrîd, (Nâşirlerin mukaddimesi)* (thk. Muhammed Ahmed Sirâc ve Ali Cum'a Muhammed), I-XII, Kâhire: Dâru's-selâm 2004.
- Kureşi**, Abdülkadir (1398), *el-Cevâhiru'l-mudiyye fî tabakâti'l-Hanefiyye*, I-III, Kahire 1398.
- Küçük**, Cevdet, "Abdülaziz", *DİA*, C. I, s. 179-185, İstanbul 1988.
- _____ "Abdülhamid II", *DİA*, C. I, s. 216-224, İstanbul 1998.
- _____ "Abdülmeccid", *DİA*, C. I, s. 259-263, İstanbul 1988.

- Küçükbaşçı**, Mustafa Sabri, “Kadir-Billâh”, *DİA*, C. XXIV, s. 127-128, 2001.
- Leknevî**, Abdülkay, *el-Fevâidü'l-behiyye fi terâcimi'l-Hanefiyye*, Kahire 1324.
- _____, *en-Nâfiu'l-kebir li-men yutâliu'l-Câmie's-sağîr*, Hind 1291.
- Makarîos**, Şahin, *Hasrû'l-lisâm an nekebâtî's-Şâm*, Mısır 1895.
- Mecdi Efendi**, *Hadâiku's-şakâik fi tercümeti's-Şekâik*, İstanbul 1296.
- Merçil**, Erdoğan (1992), “Büveyhîler”, *DİA*, C. VI, s. 496-500, İstanbul 1992.
- Meydânî**, Abdülgani el-Guneymî, *Keşfü'l-iltibâs ammâ evradehü'l-İmam el-Buhârî alâ ba'zi'n-nâs*, Halep 1993.
- Meydânî**, Abdülgani el-Guneymî, *el-Lübâb fi Şerhi'l-Kitâb*, Dımaşk 2003.
- Meydânî**, Abdülgani el-Guneymî, *el-Lübâb fi Şerhi'l-Kitâb*, Beyrut 2010.
- Meydânî**, Abdülgani el-Guneymî [Trhsz], *el-Lübâb fi şerhi'l-kitâb*, Beyrut.
- Muhammed** İbrahim, Hanefî ve Şafiilerde Mezhep Kavramı, çev., Faruk Beşer, Nun Yayıncılık: İstanbul 2010.
- Mustafa**, İbrahim vd., *el-Mu'cemü'l-Vasit*, Kahire 2004.
- Özaydın**, Abdülkerim, “Kâim-Biemrillâh”, *DİA*, C. XXIV, s. 210-211, İstanbul 2001.
- _____, “Adudüdevle”, *DİA*, C. I, s. 392-393, İstanbul 1988.
- Özel**, Ahmet, “İbn Âbidînzâde”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul 1999.
- _____, Ahmet, “İbni Abidin”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul 1999.
- _____, Ahmet, *Hanefî Fıkah Âlimleri*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları: Ankara 2013.
- _____, Ahmet “*Hanefî Mezhebi*” (*Literatür*), Diyanet İslam Ansiklopedisi, c. 16, s. 21.
- Öztürk**, Cemil, “Osmanlılar (Medeniyet Tarihi / İlim ve Kültür / Eğitim ve Eğitim Kurumları)”, *DİA*, C. XXXIII, s. 567, İstanbul 2007.
- Paşa**, Ahmet Timur, *A'lâmü'l-fikri'l-islâmî*, Kahire 1348.
- Sakaoğlu**, Necdet, *Osmanlıdan Günümüze Eğitim Tarihi*, İstanbul 2003.

- Sezgin**, Fuat, *Geschichte des Arabischen Schrifttums (GAS)*, C. I-IX, Leiden 1967.
- Şanal**, Mustafa, “Osmanlı İmparatorluğu'nda Kız Öğretmen Okulunun (Dârümuallimât) Kuruluşu, Okutulan Dersler ve Kapatılışı (1870–1924)”, *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi OTAM*, C. XXVI, s. 221-244, 2011.
- Şiblî**, Şihâbüddin Ahmed b. Muhammed, *Tebyînü'l-Hakâik Haşiyesi*, Kahire 1313.
- Temîmî**, Takiyyüddin b. Abdülkâdir (1010/1601), *et-Tabakâtü's-seniyye fi terâcimi'l-Hanefiyye* (nşr. Abdülfettah Muhammed el-Hulv), I-IV (eksik), Riyad 1403-1410/1983-1989.
- Yavuz**, Yusuf Şevki, “Âlûsî, Nu'mân b. Mahmûd”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul 1989.
- Yaylalı**, Davut, “Meydânî”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, c. 29, s. 500, İstanbul 2004.
- Yılmaz**, Okan Kadir, Abdülgani el-Gunemi el-Meydânî ve “el-Lübâb fi Şerhi'l-Kitâb” İsimli Eseri, (İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İlitam 4. Sınıf Öğrencisi, No: 1611130165, Danışman, Doç. Dr. A. Zişan Furat), Bitirme Tezi.

KUDURİ ŞERHİ EL-LÜBÂB KAYNAK ve METOD

XIX. yüzyılda İslâm hukuku alanında önemli isimlerden olan *Abdülğani el-Ğuneymi el-Meydâni*, kaleme aldığı birçok eserin yanında Hanefi mezhebinin temel eserlerinden olan *Muhtasaru'l-Kudûri* üzerine yazdığı *el-Lübâb fi Şerhi'l-Kitâb* isimli şerhiyle bu alanda isim yapmış önemli bir âlimdir.

Yazıldığı günden bu yana Hanefi mezhebi özelinde İslam hukuku eğitiminin gözde eserlerinden olan *el-Lübâb*, klasik fıkıh döneminin tüm özelliklerini taşıyan muteber bir şerhtir.

Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. İlk bölümünde *Hanefi mezhebindeki muhtasarlar ve değerlendirilmesi*, ikinci bölümde dönemi konu alan biyografik eserlerden hareketle *Ebü'l-Hüseyn Kudûri ve Abdülğani el-Ğuneymi el-Meydâni'nin hayatı*, üçüncü bölümde *el-Lübâb'ın kaynakları* ve dördüncü bölümde ise *Kudûri ve Meydâni'nin eserlerinde takip ettiği metodları* incelenmiştir.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel. - Faks: +90 212.526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

ISBN 978-605-4635-66-5

9 786054 635665